RUSKI INWALID

N°. 5.

NIEDZIELA 7°. Stycznia

CZYLI

WIADOMOŚĆI WOJENN

Zawarcie. — Roskaz dzienny J. C. M. — Doniesienia krajowe — Wiadomośći zagraniczn Wiadomośći Uczone. — o Wolnośći druka.

Cena roczney prenumeraty Ruskiego Inwalida z dostawieniem do domu prenumeruj w Peterzburgu rubli ass. 45, poł roczna rubli 26; bez dostawienia do domu roczna pren rata kosztuie rubli 35, pół roczna o. — Chcący odbierać takową gazetę na prowincyi; ma adressować do expedycyi gazet w Peterzburgu z przesłaniem czterdziestu rubli za prenum roczną, a 23 za poł roczną. — Mieszkańce Peterzburscy powinni się adressować do Karola mieszkającego w domie Bremera pod liczbą 197, naprzeciw Reitszuli Konney Gwardyi.

Roskaz dzienny J. C. M.

NAYIASNIEYSZY CESARZ JEGOMOSC w obecnośći swoiey w Peterzburgu Stycznia 3°. dnia 1817 roku następujący raczył wydać roskaz.

Z Kadetów postępują na stopnie Chorążych do pułków Grenadierow z korpusu kadeckiego. — Nosow i Mordwinow do pułku *Nayiasnieyszego Cesarza Austryackiego.* Obirkow do Pernowskiego; Arystow i Jureniew do Kijowskiege. Brewern do Moskiewskiego. *Do pułków pieszych:* Suryn i Chrutow do Koporskiego. Petrow i Krywoszejew do Pskowskiego. *Do pułków strzelców:* Kołpinski, Rozenmejer, Suworow i Erandasw 1. do 6. Szulc do 14. *Do artyleryiskich brigad:* Maksimowicz do 7. Czernyszew 1. do 25. Bugayski do 28. *Do rot artyleryi konney.* Razderyszyn do 1. Bołogowski do 13. Pleski do 16. Simborski 1. do 25. Apsentow 2. i Apsentow 1. do 5 konno-bateryiney. Kniszow do 59 bateryiney. *pułków lekkich:* Kamiński do 57. Parczews 60. Zełhow 1. do 61. *W pontonne:* K Złototogurski do 2. Lopatin do 3. Semen do 6. Lubimow do 8. Ilnicki do 15. Sztakel Polisanow 1. i Tumanowski 2. do 18; *Do b lionow pionernych:* Grygorewski. Podusz Kułak 1. do 4. Kwasznin-Samaryn. Własie i Sumorokow do 6. Ogiewski 1. Tuncelman. nin 1. i Uszakow 1. do 7. *W artyleryi:* Zna jący się przy 2 Kadeckim korpusie lekkiey N roty Pod-Oficer Bachmetiew do 25 art. bry *W garnizonie:* Chorąży Orenburskiego garn nego pułku Chalecki; za zasługi postępuie n pień Porucznika.

Przeznaczeni są.

W piechocie. Pułków pieszych. Mińs Pod-Pułkownik Stellich. Deżurnym Oficere

rskiego oddzielnego korpusu. Kremien-go Pod-Porucznik Lebedew, na Adjutanta erał-Porucznika Essena 8. *W artyleryi :* derujący konną 10. rotą Pułkownik Grabbe, menderującego Lubieńskim Huzarskim puł-a mieysce Pułkownika Szybaiewa, który nosi do Olwiopolskiego Huzarskiego pułku prawność pułku.

Przenoszą się.

Piechocie : Sztabs-Kapitan Celkowski Ad-Generał-Porucznika Essena, z Szlisselburg-pieszego pułku do Leyb-Gwardyi Izmai-ego pułku, zostawując go przy pierwszym ąsku.

DONIESIENIA KRAJOWE.

Peterzburg 7. Stycznia.

komity tuteyszy Autor P. Zukowski iony został brylantowym pierścieniem rą Nayiasnieyszego Cesarza Jegomości, o nastał ukaz Naymiłościwszego rzna 30 a na imie J. W. Ministra finansów.

«*Panu Ministrowi Finansów.*»

atrując się z ukontentowaniem na trudy ta znanego pisarza Sztabs-Kapitana Ba-Zukowskiego wzbogacającego literaturę pięknemi płodami swojego pióra, z któ-nie ieden poswięcony iest sławie Rossyi-oręża, roskazuję Aby w oznakę mojey ego przychylności, oraz ustalenia mu nie-ości przy takich trudach, wydawano by-cztery tysiące rubli co rok z kassy do-w państwa.

Alexander.

yny Radzca Goleniszczew Kutuzów na swoją Naymiłosciwiey uwolniony od iązku kuratora Moskiewskiego Uniwersy-z zostawieniem przy nim stołowey pen-o 3,600 rubli na rok; Na mieysce jego aczony Aktualny Stanu Radzca Xiąże Obo-, kióremu takze pensyi stołowey po 3,600 a rok determinowano.

W. Katarzyna Nikołaiewna Essen Małżon-nerał Porucznika Essen Naymiłościwiey zdobioną orderem S. Katarzyny 2 Klassy.

ADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Niemcy.

Z Wiednia 28 grudnia.

broniono w Austryi pędzić wódkę z 4 gło-gatunków zboża.

ierdzą jakoby tuteyszy narodowy bank we-dług dawnego planu od 2 stycznia ma wykupywać stare bankocetle.

Z Munich 26 grudnia.

Wyiechała z tąd wczora do Wiednia *Krolowa Jeymość* w towarzystwie z Xiężniczkami *Ludwiką* i *Karoliną*.

Frankfort, 31 grudnia.

Wielki Xiąże Weymarski odłożył na inny czas swoy wyiazd do Francfortu.

Mowią że seym któren dotąd zbierał się dwa razy na tydzień już raz jeden będzie się zbierać.

Kiedy miasto tuteysze postanowiło ofiarować Baronowi Szteynowi prawo na obywatelstwo, zamiast zwyczaynych obrzędów iednomyslnie uchwalono było umyslnie do tego sporządzić oddzielne dyploma, i przyporuczono ułożenie onego J. P. Syndykowi Smittowi, w czacie ceremonij gdy czytano takowe dyploma jeden katolicki radzca okazał nie ukontentowanie że porównano Ministra z Lutrem: przyłączyli się do jego zdania członkowie rady Remorfadskiey, i tym się skończyło, że autor schować musiał napisane przez siebie dyploma, a drugie dawną formą z puszką do zamknięcia wartującą 2000 złotych ofiarowane było pomienionemu Baronowi.

Od Brzegów menu 31 grudnia.

Król Wirtembergski przebywa tu pod imieniem Hrabiego Urach i ma do 2 stycznia pod tymże zostać nazwiskiem.

Z Nizszey Elby 30 grudnia.

Przedmioty główne którymi się zaymie seym Szwedzki zaraz po otwarciu się, są te 1) Dokładne okreslenie liczby woyska (one się teraz składa z 24,000 żołnierza) 2) naznaczenie nowey formy mundurów na wzór Rossyiskich. 3) umnieyszenie zbytku. 4) Srzodki do roskrzewienia handlu. 5) powiększenie finansów, i podwyższenie kursu. 6) zabronienie targów przez roznoszących towary partykularnie.

Francya.

Paryż 27 grudnia.

24° tego miesiąca zgromadzony był drugi wojenny sąd pierwszey dywizyi, dla ferowania ostatecznego wyroku na nieprzytomnego Generał-Porucznika *Sawary Xiążeciu Ravigo.* Przesem był Xiąże *Grammont.* Głównym oskarzeniem przeciwko obwinionego było własno ręczne jego pismo do Xięcia *Otrandskiego* (Fouchet). Któremu zaleca on niejakiegoś Doktora *Reuala* który był posrzednikiem korrespondencyi, międzynim, jego partyą y wyspą Elbą. Ten papier niepotrzebuje

wsparcia innych dowodów. *Sawary* skazany na smierć, małżonka jego i dwie córki były przytomne początkowi sądu, ale opuściły salę niedoczekawszy się objawienia wyroku.

Znaydujący się we Francyi żydzi potrzebują odnowienia wszelkich praw jakich oni używali na mocy obywatelskiego urządzenia, a które im wydarto wydanym w 1804 roku przez Napoleona postanowieniem.

Włochy, 19 *grudnia.*

Oyciec swięty oswiadczył chęć urządzenia obojey płei zakonow jak naypożyteczniey dla obywatelów, poruczywszy im wychowanie młodzieży, rózne roboty i. t. d.

NIDERLANDY.

Bruxel 31. *Grudnia.*

Przedawano było na targu 2 miary pszenicy za 40 franków, i wór kartofli za 16. jeżeli tak wysoka cena dłużey potrwa, czwarta część mieszkańców w żebrakow się przemieni.

Na sessyi 29 tego miesiąca czytany był projekt zakazujący wywozu zboża za granicę przyięty większością głosów 71 przeciwko 2. *P. Reyfins* dowodził że zakaz takowy powinien bydz ogólny to jest służyć na każde mieysce, i bez żadnych warunków: ponieważ ten tylko środek może uchować państwo od niedostatku. *P. Alfen* Oswiadczył się za swobodą handlu. *P. Forteyn* twierdził, że nie ograniczony wywoz może mieć smutny wpływ na ogulny kredyt. *P. Wasseyh* Zupełnie polegał na zbawiennych i uprzedzających srzodkach Króla. *P. Alternbruk* mówił że przy teraznieyszych okolianośćiach trzeba uczynić ofiarę z swobody handlu dla powszechnego dobra. Minister zaś wewnętrznych interessow odpowiadał na niektóre zdania i zakończył upewnieniem że Król, jezeliby ten srzodek nie doszedł swego przeznaczenia nie uchybi zaproponować drugiego znaydujący się na galeryach widzowie głośno potwierdzali albo przeczyli, tak, że prezes był przymuszony kilka razy nakazywać milczenie.

ANGLIA.

Z Londynu 28. *Grudnia.*

J. C. M. *Wielki Xiąże Nikołay Pawłowicz*, wyiechał 23 tego m. z Edymburga, udał się do Glazgów.

W Wilią Bożego narodzenia rozdano było ubogim w Bretonie i tamecznych okolicach 9500 funtow miesa, i 10000 dwu funtowych bułek.

Xiąże Yorkski oglądał 25 tego m. pierwszy Pułk Gwardyi Pieszey. Sent Dzemski plac, na którym było to oglądanie, zapełniony był widzami. Cały Pułk był w nowych mundurach. Przy odegrywaniu pieśni *God save the King*, wszyscy przytomni odkryli głowy.

26 tego miesiąca wieczorem przybył tu wcale niespodzianie Xiąże *Wellington*. Z głowney kwatery mont St. Marsen, leżącey nie daleko Kambre. Przynim był jego General-Adjutant Lord Artur *Helle*. Przejeżdzając przez Dartfort Xiąże roskazał donieść o swoim przybyciu Lordowi *Kastel Rig*, który się wten czas znaydywał w *Nord Kre*, za odebraniem takowego doniesienia, uatychmiast powrócił do Londynu. «Byłoby smieszno» powiedziano w jednym publicznym pismie, robić jakie kolwiek wnioski z tak nie spodzianego przy bycia wszystkie do mysły w tym względzie jedne się drugim przeciwią. Według nie których przybył Xiąże aby przełożyć rządowi iż woyska od marca przeszłego nie odbierają akuratnie gaży. Drudzy mówią że już dawno przekładana Xiążęciu potrzeba umnieyszenia liczby woyska znaydującego się we Francyi, aby Ministrowie przed otwarciem jescze parlamentu mogli powiedzieć obu stronom, że systemat oszczędności co raz się pilniey wykonywa że Xiąże uważywszy okoliczności Francyi nie pozwalające przystąpić do doprowadzenia do skutku takowego przełożenia, przybywa sam do Londynu w celu naradzenia się osobiscie z Ministrami w tym przedmiocie. Powiadają że jutro albo poiutrze napowrót poiedzie da Paryża.«

W Planie finansów sporządzonym na rok przyszły 1817 ani słowa nie powiedziano o taksach dla przykrycia niedoborów od 12 do 16 milionów, na co nowy dług musi bydz zaciągniony.

WIADOMOSCI UCZONE.

Milańskiemu Uniwersytetowi kommunikowane są uwagi nad rosprowadzeniem herbaty w Europie Autor takowych uwag dowodzi, że ta roslina może wybornie bydz rozkrzewioną w wyższey częsci włoch, i w południowey Francyi.

Bresławski Xięgarz Bort wydaie zbiór wierszem i prozą rozmaitych urywków a to w 47 językach, dla sławy całego swiata. — Enska literacka gazeta wylewa się w pochwałach dla drukarni, ale krytycy nie są kontęci z wyboru pomienionych urywków. — W liczbie różnych wierszów znaydują się i Rossyiskie Hekzametry.

O Wolności druku.

(Dalszy ciąg.)

Nie powinniśmy zapominać, że każdy skrzywdzony ma prawo zanieść skargę do nayblizszey zwierzchności, jezeli tylko sądzi to bydz potrzebnym, i że nikomu się nie pozwala bezkarnie czernić honor drugich: Jeżeliby zaś to wyłącznie zostawiono było piszącym, w takim razie wyrzekam się honoru należenia do tey klassy, a zostawuię następstwo tego nieocenionego przywileju starym Komerom, i im podobnym.

Czernienia ościennych Monarchów, albo ich Ministrow na nic się zgoła nieprzyda, gdyż te osoby bardzo rzadko albo nigdy nie czytają pism na siebie wydanych, a następnie *te mądre lekeye* znowu powracają w tę nicość z którey wyszły, nie otrzymawszy nawet honoru poznania tych, dla których utwoczone były: I tak można zaręczyć, ze Dey Algierski nie czytal, i nie będzie czytał zbawiennych uwag ogłoszonych w jedney Amsztardamskiey gazecie na jego rachunek. — A potym co nam za interes do cudzych rządow? czy nie lepiey siedzieć w domu. Ja w zdaniu moim zupełnie się z podobnemi pisarzami, różnię nie myslę albowiem aby podobne paszkwile rzucone przeciw własnym Monarchom, albo Ministrom, mogły służyć na polepszenie naszego losu. — Każdy rząd przyimie z ukontentowaniem uwagi i reflexie dobrego obywatela dążące istotnie do powszechnego dobra, Każdy partykularny człowiek nie może nie uczuć wdzięczności za przyiacielskie przeztrogi, a czasem i napomnienia, ale to tylko z ust nie interessowanych, z ust nie szukaiących w tym swojey chluby a naszego poniżenia, na koniec z ust człowieka nie rozdzieraiącego naszego serca dotkliwemi pismami, wyrzucaiącemi na widok świata nasze wady, (a może i nie sprawiedliwie) czyż można pozwolić partykularnému w ogłoszonych drukiem pismach wątpić o sprawiedliwości rządu w jakim kolwiek kraju. — Gdyby w samey Anglij (co zapewnatby się stało) przyznali Napoleona, Murata, i Hieronima prawymi Monarchami; w takim razie pisarz któremuby przyszło w głowę powątpiwoć w pismach swoich, o prawości takich panujących, zapewna byłby przed sąd stawiony, i uważając na związek okoliczności nie uszło by to mu bezkarnie? Kto jescze otym wątpi ten nie zna praw Angielskich. — Tam zapewna trzymają się *literalnego* tłomaczenia onych, i tym sposobem tłumią ich ducha; były nawet przykłady, iż te zbytnie przywiązywanie się to literalności, uwalniało złodziejów od zasłużoney szubieniey ale żaden Paszkwil jeszcze nie uszedł kary byleby był prezentowany i wyrażony w formalney żałobie, do podania zaś tey żałoby kazdy ma jednoztayne prawo, czy to Anglik czy cudzoziemiec, czy to urzędnik Publiczny, czy człowiek partykularny.

Ale po cóz mamy się uciekać do Angielskiego wtey mierze postanowienia? Któż niewie że one pomimo doskonałość swoją, zawsze nie wyjęte jest od słabości; takie jest przeznaczenie ogulne czynności człowieka, i czyż można Angielską Konstytucyą dla wszystkich zastosować Narodów. Różność Charakterów, Sposobności, Skłonności, Temperamentów, i innych partykularnych Stosunków między narodami, robią uskutecznienie zastosowania onego niepodobnym: Można w takim przedmiocie jak ten oklórym traktujemy oddać sprawiedliwość Angielskim *nie którym* uztawom, ale czyż już dla tego zupełną z konstytucyi tego narodu trzeba zdeymować *Kopią*, ktora mogłaby i bardzo wielkie sprawić nieszczęscie — jak nam tego daje przykład Francya.

Kończąc takowe pismo upraszam czytelników moich aby nie sądzili że jestem przeciwko litewaturze, nigdy mysl podobna nieprzyszła mnie do głowy: o ileż mometow szczesliwych sam winien jestem oney; Apotym zostawmy każdemu autorowi jego prace, sam on z tego drzewa zbiera owoce, sam winien, kiedy nie doyrzały zerwał, i miasto przyiemnego smaka kwas tylko i gorycz uczuć mu się dały. Ja chciałem tylko zwróció oko na ustanowienie Niderlandéw, wyłozyłem przyczyny dla czego one jest chwalebne; bo któż się nie zgodzi że cel paszkwilów nigdy szlachetny bydz nie może, za coż mowić komuś obelgi, a nie pozwolić mu znać nawet tego, przedkim się wytłomaczyć powinien, i słusznie w takim razie prześladowanie paść ma na drukarnie i księgarnie, onym prawo powinno dać uczuć swoją powagę, bo ten kto przyimuje w dom swóy zbrodniarza wyraznie bierze jego obronę, niechże się stawi i niech broni człowieka o którego wiedząc przestępstwie dał mu jednak przytułek nie dla chwalebney cnoty ludzkości, bo w takim razie schowałby go nay staranniey.

Ani zamiarem moim było mówić tu o censurze jest to oddzielna gałęź którey zczasem drobne rozebrać listki postanawiam.

Prawdomówski.

Przysłano z Moskwy.